

Nr 4 November 2016

I detta nr:

- **Ordföranden har ordet**
- **Föreningarnas dag 27 augusti**
- **Velothon 11 September**
- **5-kamp på Notholmen**
- **Minneshögtid, Jagarolyckan den 17 September 1941**
- **Soppkvällen 29 september**
- **In memoriam**
- **Marinstugan**

Flottans mäns avdelning 11, Nynäshamn

Ordförande:	Kjell Johansen	08-520 182 10
	Mob	0706-41 35 53
Vice ordf:	Håkan Hedén	08-774 14 95
	Mob	0702-07 07 82
Sekreterare:	Rune Stang	08-520 305 55
	Mob	0703-69 29 38
Kassör:	Linda Leibing-Hedén	08-774 14 95
	Mob	0703-05 30 23
Ledamöter:	Berit ÅbergSchagerberg	08-530 447 57
	Mob	0707-44 82 91
	Gunnar Angerby	08-520 129 35
	Mob	0705-42 48 66
	Robert Norberg	08-524 001 03
	Mob	0702-71 05 58
Suppleanter:	Björn Asplund	08-550 856 66
	Mob	070-636 32 15
	Thomas Nilsson	08-520 307 18
	Mob	073-154 51 45
Registrator:	Berit ÅbergSchagerberg	Medlemsregisteransvarig.
	08-530 447 57	<i>Vid ändring av adress, meddela registratom.</i>
Adress:	FM avd 11 NYNÄSHAMN c/o Kjell Johansen Båtsmansvägen 13 149 31 NYNÄSHAMN k.r.johansen@tele2.se	
Kassör:	FM avd 11 Nynäshamn c/o Linda Leibing-Hedén Björnclaus väg 53 148 35 ÖSMO	
Postgironr:	28 21 05 - 6	
	produktion: st-media R Stang Skogsv 4 148 30 ÖSMO Tfn 08-520 30 555 Mob 070-369 29 38 e-mail: st-media@telia.com	

Ordföranden har ordet

Hallå alla vänner i Flottans Män!

Höstens mörker har kommit men Flottans Mäns soppkvällar på Balder lyser upp och ger trivsamma träffar tillsammans med gamla och nya kamrater.

I höst har vi fått höra berättelser till kaffet under soppkvällarna om våra kamraters egenupplevda händelser under livets gång, Linda och Håkan om deras liv i Indonesien, nu till oktobers soppkväll kommer Lars Engström att berätta om sin karriär inom helikopter-verksamheten i Marinen och senare kommer Thomas Nilsson berätta om sin uppväxt i Etiopien där hans far hjälpte till att bygga upp landets flygvapen.

Vi har alla många upplevelser och minnen från livets gång, det svåra kanske är att kunna berätta dom inför publik. Vi kommer att fortsätta att försöka få fler av oss att dela med sig av sina erfarenheter. Om någon av er vill och kan berätta om sina händelser under livet – hör av er.

Nu ser vi fram emot Lillejul och planeringen av aktiviteter inför nästa år. Det gäller att finna ut vad som kan vara intressant för oss i föreningen och planera och organisera allt som vi tror kan vara intressant för er som medlemmar. Vi i styrelsen tar tacksamt emot förslag till aktiviteter under 2017.

Vi tänker naturligtvis fortsätta med att hålla kontakterna med vårt värdförband på Berga, finna ut intressanta utflyktsmål i vår närhet med någon båttur i skärgården vilket inte blev av i år och försöka få med fler av oss till Riksårsmöte och femkampen.

Vi ses väl på Balder i höst och vinter. Det gäller att hålla värmen och ångan uppe.

Glöm inte bort att vår Marinstuga på Muskö alltid står öppen för oss medlemmar.
Kjell

Föreningarnas dag 27 augusti

Vid pennan R Stang

När jag tio minuter efter utsatt tid (kl 0800) när vi skulle träffas för att förbereda och resa tältet var det full aktivitet på platsen. Kjell hade trummat ihop ett imponerande gäng som tillsammans hjälptes åt. I den rådande hårda vinden var det bra och nödvändigt att vi var så många.

Men först gällde det att få ihop rörställningen, något som varje år, trots utförliga instruk-

Det var fint på läsidan

tioner har visat sig vålla en del huvudbry. Nåväl, vi fick så småningom upp den och kunde förankra den i moder jord. Dags att lägga på takduken. Det var då vi verkligen fick en klarare bild av hur mycket det blåste. En man i

respektive hörn fick agera ankare medan ett par andra knackade ner tältpinnar i backen och förtöjde. Efter att även gavlar och långsida kommit på plats var det dags att inreda.

På utsatt tid kl 1000 var allt klart och förutom vinden, spred sig ett lugn bland oss. Ett som det skulle visa sig bedrägligt lugn. Det fick bli "Klart Skepp" under hela dagen för att kontrollera tältpinnar och vid behov knacka ner nya för att inte vårt fina tält skulle haverera.

När det hela var slut för dagen kl 1600 packades allt ihop snabbt och effektivt med hjälp av samma förstärkningspersonal som deltagit i resningen.

Slutresultatet för våra strävanden denna blåsiga lördag blev en mindre ekonomisk förlust (124:-) Men glädjande nog värvades två (ev tre) medlemmar till föreningen.

Tilläggas bör också att vi måste laga/ersätta en del öljetter som inte klarade av att hålla stånd mot Aiolus (Aeolus), som under dagen visat sig på sitt, (åtminstone för vår del) sämsta humör.

Att seglarna som under dagen gennomförde Hyundai cup uppskattade den friska vinden är jag ganska övertygad om.

Aiolus vindarnas Gud

Velothon Stockholm den 11 september

Vid pennan R Stang

Instruktioner och utrustning

På väg mot respektive postering

På församlingen fick vi ett erbjudande om att delta som funktionärer i samband med cykelloppet Velothon Stockholm.

För varje medlem som ställde upp skulle vi komma att ersättas med sexhundra kronor.

Vi i styrelsen såg här en utmärkt möjlighet att förstärka vår ekonomi. Information om detta gick ut till alla medlemmar och i slutändan fick vi ihop fjorton stycken som var villiga att lägga några timmar på detta behjärtansvärda projekt.

De besked vi fick från vår teamleader var att vi skulle samlas vid Nynäsgård kl 0830 på söndagen då loppet skulle gå av stapeln. På fredagen kom en kontraorder. Vår styrka skulle delas upp i en Nynäsdal och en Ösmo del och Ösmodelen skulle träffas i PRO - lokalen 0745. Order kontraorder och tvättbyte, tur att man är van.

Sagt och gjort vi träffades i PRO lokalen och fick de direktiv som behövdes, embarkerade en buss och blev utställda i naturen. För min del blev det korset, väg 225 och vägen mot Alsnäset. En perfekt plats. Vägen mittemot, mot Ådala gick enkelt att spärra av och på den andra sidan kunde jag stå med fri sikt upp till toppen på backen i Landfjärden.

Ingen som helst risk att bli överraskad.

Huvudklungan susar förbi i högt tempo

De första elitcyklisterna susade förbi omkring kl 0930 i en stor klunga. Efter det kom åtskilliga hundra i olika omgångar, en del jagade fram andra tog det lite lugnare vid 1130 tiden hade det hela blåst över och dags att riva avspärrningen mot Ådala och invänta bussen för hemtransport.

En ganska liten personlig insats, men för vår förening, ack så behjärtansvärd.

5-Kamp på Nothomen

Vid pennan R Stang

Vi, Sonja, jag och den långhåriga, prisbelönta hunden Sally, en shetland sheepdog, embarkerade bilen och startade vår resa till Notholmen. I höjd med Fullbro blev vi omkörda av en vit Hyundai. Kjell, Elisabeth, Stig och Kerstin Ödmark kom forsannde. Ett försök att haka på misslyckades, men detta till trots var jag övertygad om att vi skulle få förnyad kontakt vid Skanssundet och åka med samma färja.

Ankomst och registrering

Japp, så blev det. Och tur var väl det. För med Kjell i täten var det bara att haka på. Självt hade jag inte hittat till den plats där en båt väntade för att transportera oss till ön.

Vi välkomnades och våra lag, som skulle komma att bestå av Kjell, Elisabeth och Rune i lag 1, Kerstin, Sonja och Stig i lag 2 blev registrerade. Att det blev så var på inrådan av tävlingsledningen eftersom en hel del av frågorna var hämtade ur Örlogsboken,

en publikation som damerna troligen inte studerat.

Vi hade preliminärt tänkt ha dam och ett herrlag, tursamt för oss, skulle det visa sig, att ändringen i lagen kom till stånd.

När allt var klart med incheckningen blev vi hänvisade att gå till

En förväntansfull hedersordförande ser med förtröstan fram emot vad lagen kommer att prestera

En av femton möjliga, ingen bra start

köksregionerna där det serverades kaffe och ostfralla. Där träffade vi Bo och Berit som tagit sig till Notholmen med båt och anlänt dagen innan. De skulle inte delta i tävlingarna, men önskade oss lycka till.

När klockan slog sex

glas på förmiddagsvakten (1100) äskade tävlingsledaren tystnad och började förklara tävlingsreglerna.

Tävlingen skulle komma att bestå av en del praktiska övningar och en del kom ihåg kunskaper hämtade ur Örlogsboken.

Ingen speciell turordning vid de praktiska proven. Var det upptaget fick man stå på vänteläge till det blev ledigt. Dessa bestod i att kasta en ack så lätt plåtring runt eldröret på en kanon. Något som i den svaga till måttliga vinden visade sig vara nog så knepigt. Här lyckades egentligen inget av lagen visa framfötterna. Södertälje lag 1 kanske hade en liten fördel av att de utövar denna gren åtminstone en gång varje midsommar. Ringarna for omkring som dåliga frisbees för de flesta kastarna.

Att komma ihåg var saker är placerade är ju inte alltid det lättaste. I klubbstugan var det "övermöblerat" med tavlor, sköldar o s v. Man hade plockat bort en del saker. Vår uppgift var att på fem minuter memorera vad som fanns i rummet. När tiden var till ända visades vi till ett stort bord med en mängd bilder. Bland dessa skulle vi peka ut vilka som vi

inte sett i rummet. Vi lyckades knäcka den nöten. Södertäljelagen hade en given fördel i denna deltävling trodde vi, men tävlingsledningen hade på ett klurigt sätt lyckats lura dem.

Tetris. I en tackelbod hade man gömt ett antal frigolitblock tillsågade i olika figurer som tillsammans skulle passa i en rektangulär låda, men först skulle alla hittas. I denna gren gick det väl så där, inte sist, men i mitten av listan.

Nästa praktiska övning var ett manöverprov med en radiostyrd båt på hjul. Båten skulle på en minut passera emellan ett antal prickar utan att välta eller vidröra dem. I denna gren lyckades vi bättre om än inte 100%.

**"Klart skepp" och
hög koncentration**

blande nära, svaret var naturligtvis fartyg på grund. Ett annat lika stort fel var ju även att vi inte kunde komma ihåg märkningen på luckor och dörrar ombord på våra stridsfartyg i flottan. "Alltid stängd"

Vi lämnar ön med en tår i ögat

Under tiden mellan de praktiska momenten gick vi och funderade på svaren på de teoretiska och tyckte väl till slut att vi var så färdiga att det var möjligt att lämna in våra svar. En känsla av osäkerhet fanns dock kvar. Frågan om vilka lanternor som visades på en bild. I min värld var det just då ett ej manöverfärdigt fartyg till ankars. Men det var ju fel. Snub-

Uppbackning och skaffning

Femkampsvinnare 2016

blev helt tvärt om "Alltid öppen". Tja, minnet är kort och det är väl tur att man inte är i tjänst längre.

Hur skulle det ha gått då?

När alla lagen genomfört och svarat på allt lämnades resultaten in och tävlingsledningen startade sammanräkningen.

Det var lunchtime och en alldeles utsökt kott lax och potatis med en god örtsås serverades. Efter detta bjöds vi på kaffe och muffins.

Tävlingsledaren uppenbarade sig och redovisade resultatet som för vår del visade sig vara mycket positivt. Med en marginal

av en poäng vann Nynäshamn lag 2

före Nynäshamn lag 1 och vi fick äran att bära hem vandringspriset till vår klubbstuga.

Alla vi som deltagit kände behov av att framföra ett stort tack till FM Södertälje för väl genomförd femkamp 2016. Att få komma på besök till denna trevliga ö med så mycken air av marint förflutet var en upplevelse i sig. Vi lämnade ön och önskar Södertäljeföreningen lycka till med sin verksamhet i fortsättningen.

Notholmen, hamnen

Minneshögtid, Jagarolyckan den 17 September 1941

Vid pennan R Stang

Vi får blommor

Minnesstenen

Flottans Män värnar om traditioner, kamratskap och sjöförsvaret.

Den 17 september var det 75 år sedan den tragiska olyckan på Märsgarn ägde rum då trettio-tre besättningsmän från jagarna Klas Horn, Klas Uggla och Göteborg omkom.

Ett upprop från riksföreningen, om att högtidligt hålla minnet av denna händelse hörsammades av ett hundratal.

Anhöriga, representanter från marinledningen, 4 sjöstriflj, Amf1 och Flottans Män åkte med den inhyrda skärgårdsbåten "Långvik" över till Märsgarn.

När vi debarkerat delades en ros ut till var och en. Väl framme vid minnesstenen där flaggvakt och hornblåsare var på plats inleddes ceremonin genom att Erik Holmgren spelade "Amazing

grace".

Därefter hälsade riksordföranden Johan Forslund de närvarande välkomna. Johan beordrade sedan "Blås korum".

Föreningspastor Kenneth Landelius talade sedan bland annat om vårt underbara land och värdet av att försvara våra gränser. Att detta är vårt uppoffringar och kan kräva det yttersta av oss. Korum avslutades med att vi unisont sjöng psalmen Härlig är jorden.

Johan berättade sedan om vad som hände denna förmiddag för 75 år sedan och följ-

Erik spelar Amazing grace

Johan berättar om olyckan

Korum

derna av detta. Om de långa utredningarna av orsakerna till olyckan. Under tiden Johan talade defilerade två av veteranflottijens fartyg, Ystad och Spica, förbi i Märsarnsviken för att manifesteras

sitt deltagande i högtidsstunden. En del av Johans tal gick därmed tyvärr förlorat för en del av deltagarna, En gasturbin är ju inte direkt ljudlös.

Efter Johans tal kl1200 beordrade han blås Tapto, vilket avslutade minnesstunden. Deltagarna gick därefter fram och lade ner den ros de fått tidigare.

HMS Ystad och Spica defilerar förbi

Deltagarna lägger ner rosor

97-årige Ivan Tholgén

Minnesstenen när vi lämnar platsen

Efter promenad embarkerades "Långvik" för återfärd till Vitså. Bilfärd till Berga och Breidablick, där vi serverades en utsökt god lunch.

Här måste även nämnas att 97-årige Ivan Tholgén, som vid tillfället för olyckan var inmonstrerad på jagaren Klas Flemming, var med på denna minnesstund. Klas Flemming även hon förtöjd i Märsgarnsviken var inte inblandad i olyckan, men den chockade besättningen fick hjälpa till med att ta hand om skadade och avlidna kamrater. Ett minne som Ivan burit med sig under hela sitt liv.

Soppkvällen 29 september

Vid pennan R Stang

Fyrtiofem gäster hade kommit till denna soppkväll. En bidragande orsak kan ha varit det föredrag som var påannonserat. Kanske även att den utlovade fisksoppa-bidrog till att så många kom. Efter sedvanligt mingel äskade ordförande Kjell tystnad och kallade fram jubilarerna. Vi hade inte mindre än sex jubilarer som skulle firas. Nestorn bland dessa var Oscar Sjögren 85 år, tre 80-åringar, Gunnar Bengtsson, Hans Andersson och Lars Engström. Det något yngre gardet avslutades med Stig Ödmark 75 år och Lars Elowsson 70 år. När dessa blivit vederbörligen hyllade var det dags för den goda fisksoppa, som det backades flitigt av. Kaffedags med kaka och det efterlängtnade föredraget stod på tur och efter lite ommöblering så att alla skulle höra innebar denna kväll inte något problem eftersom vi genom Berit försorg fått låna en ljudanläggning.

Två sjömän i djungeln

Vid pennan Linda och Håkan Hedén

Efter att vi träffats i Saudi-Arabien (O'Hoj nr 2, 2014: Två sjömän i öknen) gift oss och levit tre år i Iran (O'Hoj nr 3, 2015: Två sjömän i bergen) fick Håkan i augusti 1990 tillträda en ny VD-post för Alfa Laval i Indonesien. Det kändes minst sagt befriande att få flytta till ett land som var öppet för turism, där Linda inte behövde dölja sig enligt speciella klädregler för kvinnor och där det i huvudstaden Jakarta, där vi bodde under våra fem år i landet, fanns ett socialt umgänge, ett trevligt nöjesliv och gott om billiga varor för den som ville shoppa.

Vy över norra Jakarta från Mona's Monument

Indonesien är ett färgstarkt land med en livfull befolkning, bestående av runt 400 olika folkgrupper, bosatta på 6.000 av de 18.000 öarna. Landet, som till stor del består av vatten, sträcker sig 500 mil i väst-östlig riktning - vilket jämfört med Europa innebär från Irland till Svarta Havet - och har därför tre tidszoner. Kontrasterna är stora; alltifrån moderna storstäder på de större öarna Java och Sumatra till stenålders-

byar på Irian Jaya (indonesiska delen av Nya Guinea). Landet ligger mitt på ekvatorn och klimatet är förstås fuktig tropisk värme, som på vår tid höll sig omkring +30 grader C året runt. Alfa-Laval hade sitt huvudkontor i Jakarta, som ligger söder om ekvatorn på västra Java. Kontor fanns också i Surabaya på östra Java, samt i Medan på Sumatra, norr om ekvatorn. Det blev många flygresor för Håkans del för att hålla kontakt med de sammanlagt c:a 70 anställda på de tre kontoren. Eftersom områdeschefen satt i Singapore, också det beläget strax norr om ekvatorn, passerade Håkan denna kritiska linje ett otal gånger utan att ha blivit döpt på sjömannamässigt vis - utom möjligen i kaffet som en flygvärdinna spillde på honom strax innan planet skulle landa i Medan.

Vi bodde i ett stort hus, med bananträd och swimmingpool i trädgården, i stadsdelen Kemang i södra Jakarta. Det var ett blandat område där både utlänningar och bättre beställda indoneser bodde. Jakarta saknade ett egentligt stadscentrum och bestod till stora delar av s.k. kampunger (byar) som låg tätt tillsammans. Några stora affärgator skar tvärs igenom staden och utefter dessa fanns de stora internationella lyxhotellen, presidentpalatset, administrativa byggnader, samt två stora flotta varuhus, Sarinah och Pasaraya. För övrigt fanns mängder av basargator och marknader av alla de slag. Fattigdomens ruckel låg strax intill lyxvillorna och många människor, som inte hade någonstans att bo, levde sina liv på gatorna. Det officiella invånarantalet var 14 miljoner, men då myndigheterna inte hade koll på hur fattiga människor flyttade in och ut från staden trodde man att det verkliga antalet snarare låg runt 20 miljoner invånare.

Linda med valpen Lady i vårt vardagsrum

Det officiella språket var Bahasa Indonesia, ett språk som skapats i modern tid för att underlätta kommunikationen i ett land med många språk och oräkneliga dialekter. Vi lärde oss tillräckligt för att kunna ta oss runt i Jakarta och flera av Håkans anställda kunde dessutom lite knackig engelska. Trafiken var inte lätt att ta sig fram i och normalt körde man inte själv. Genom bolaget hade Håkan egen bil med en chaufför som hette Makmur, en smart och käck kille, som också hjälpte oss att skaffa bil och chaufför till Linda. Att åka buss var både farligt och vidrigt, då busschaufförerna ofta saknade såväl körkort som körskicklighet, samt att det var tillåtet att röka - och det bolmades enormt - inne i de proppfulla bussarna. För övrigt låg luftföroreningarna som ett dis över hela staden, även soliga dagar.

Trots öppenheten påminnes vi ofta om att Indonesien var en militärdiktatur. Då världsledarna hade toppmöte i Jakarta beordrades alla som kunde att lämna staden och i ytterligare säkerhetssyfte plomberade man alla avlopp, för att ingen lönnmördare skulle kunna slingra sig in och ta sig förbi det rigorösa säkerhetspådraget. Då många människor hade fått ledigt och lämnade staden minskade trafiken avsevärt. Vi som var kvar fick uppleva den enda dagen i Jakarta med blå himmel och en klar sol. Dagarna efter det celebra besöket var inte lika roliga. Några kraftiga regn orsakade betydande översvämningar pga att man inte hunnit ta bort plomberingarna från avloppen. Flygbolaget SAS fick sitt kontor vattenfylt och alla sina datorer förstörda. Någon ersättning från indonesiska staten var inte att tänka på, varken för SAS eller alla de fattiga som fått sina hem bortspolade. Tvärtom berikade sig president Suharto och hans familj genom att suga ut folket och landet.

Sunarto, Ira, Nano, Sumi, samt Iras dotter Tittik

Som utlänningar boende i ett stort hus förväntades vi ha tjänstefolk som städade, lagade mat och skötte trädgården. En svensk familj som ville klara hushållsarbetet själva fick en lång kö av arbetssugna utanför sin dörr. Dessa blev alltmer arga och hotfulla, tills familjen bestämde sig

för att trots allt anställa några av dem - då försvann kön och allt blev lugnt. Vi var redan luttrade från Saudi och Iran och hade inga intentioner att försöka ändra på traditionerna i Indonesien. Dessutom trivdes vi bra med vårt husfolk, som förutom Lindas chaufför Nano, bestod av kokerskan Sumi, städerskan Ira och trädgårdsmästaren Sunarto. Sumi lagade mycket god mat, både indonesisk och västerländsk, men då vi köpte en kokbok på Bahasa till henne visade det sig att hon inte kunde läsa. Recepten hade hon i huvudet. Ira hade fina betyg på att hon var duktig på att stryka skjortor och det stämde verkligen. För övrigt strök hon alla kläder inklusive trosor, kalsonger och strumpor. Sunarto klippte gräsmattan med en gammal handdriven gräsklippare och sedan finklippte han med en vanlig hushållssax. Att saker tog tid betydde ingenting i Indonesien. Med jämna mellanrum kom han till Håkan med ett stort flin i ansiktet och sa "Sorry Sir, broken". Då var det dags att köpa en ny sax.

Mrs. och Mr. Santoso

Ett utländskt bolag måste ha en inhemsk agent för att kunna verka i landet. Alfa-Lavals agent var en rik kines-indones vid namn Mr. Santoso och han var både snål, elak och besvärlig. Dessutom var korruptionen enorm och förvånande öppen, i det att man alltid betalade s.k. tredjepartskommissioner vid affärsöverenskommelser. Håkan fick använda all sin förvärvade erfarenhet för att inte fastna i klorna på Mr. Santoso och han fick också stötta sina anställda som var mycket rädda för agenten som ofta skällde på dem. Målet var dock att på sikt ta sig bort från Mr. Santoso och på något sätt bilda ett eget bolag. Även Santosos fru var otrevlig. På en tillställning berättade en av Lindas väninnor om nordbornas nystartade välgörenhetsprojekt för fattiga barn, varvid fru Santoso nedlåtande kommenterade "Det är ju bra att vi har er utlänningar som tar hand om våra fattiga...". Inte en enda Rupiah skänkte hon till vårt projekt, vilket hade varit väninnans förhoppning. Detta visade på den inställning som var vanlig bland de rika i Indonesien vid

den här tiden.

Medan Håkan tampades med utmaningarna i den indonesiska affärsvärlden, hittade även Linda något verkligt meningsfullt att engagera sig i. The Nordic Women's Club (NWC) bestod av c:a 30-talet svenskor, lika många danskor, samt c:a 20 norskor, respektive finskor. Tillsammans blev kvinnorna en dynamisk grupp på runt 100 medlemmar som stöttade nykomlingar, hade sammankomster och utflykter, samt inte minst skapade kontakter sinsemellan, såväl som med det indonesiska samhället. Även männen kunde få värdefulla sociala kontakter och t.o.m. affärskontakter via sina fruar i NWC. När vi anlände till Indonesien höll klubben just på att starta upp ett välgörenhetsprojekt i en liten by på landet (eller i "djungeln") utanför Jakarta. Efter något år var Linda inte bara medlem i välgörenhetsgruppen utan också kassör(!) i NWC.

I den lilla byn Pekayon var människorna mycket fattiga och kunde varken läsa eller skriva. Els Bakker, en indonesisk kvinna som var gift med en holländsk ingenjör, hade på 70-talet byggt sig ett week end-hus i byn för att komma bort från luftföroreningarna i Jakarta på helgerna. Ganska snart upptäckte paret Bakker misären i byn och började hjälpa människorna. Ett stort problem var att unga flickor enligt gammal tradition giftes bort redan i 11-12-årsåldern med 20-30-åriga män, trots att detta var förbjudet i lagen.

Els Bakker

Flickorna fick barn allför tidigt, varför barnet ofta dog och flickan själv skadades av graviditeten. Els startade därför en skola i byn och tog över

ansvaret för barnen. Särskilt flickorna höll hon kvar i skolan tills de hunnit bli runt 18 år gamla. Ingen friare vågade be den respektingivande Els Bakker från Jakarta om en flickas hand, och på så sätt höjde hon byflickornas giftasålder väsentligt.

När NWC fick kontakt med Els hade hon och mannen bosatt sig för gott i Pekayon. Els hade lovat föräldrarna i byn att bygga en förskola, som skulle vara gratis, och behövde därför en sponsor. I Indonesien lär sig barnen på ett lekfullt sätt siffror, bokstäver, samt att börja läsa och räkna enkla tal redan i förskolan, varför denna är viktig för en fortsatt lyckad skolgång. NWC trädde in som sponsor och skaffade pengar genom att anordna fantastiska julbaler för nordborna, vid vilka de nordiska företagen, genom männen, skänkte pengar till fruarnas projekt. Den första julbalen ägde rum på en vietnamesisk restaurang, med glögg i stora vinglas, märklig "julmat" och en personal som chockades svårt då nordborna röjde undan borden och började dansa frampå småtimmarna. De ca 200 nordiska deltagarna var dock mycket nöjda, men vi lärde oss att i fortsättningen hålla julbalerna på de stora lyxhotellen, som var mer vana vid västerländska seder och bruk.

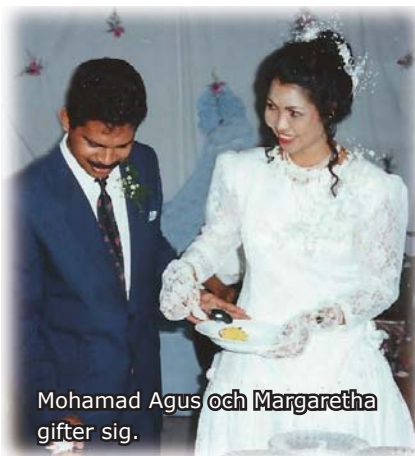
Barnen i skoluniform med lärarinnan Sri i röd dress.

Resultatet blev i alla fall en förskola i byn Pekayon för 100-talet barn i fina skoluniformer och med lärare utbildade i Montessori-pedagogik. På invigningsdagen deltog alla de fyra ländernas ambassadörer och många av de nordiska företagsledarna, tillsammans med kvinnorna i NWC, barnen, föräldrarna och paret Bakker. Senare byggde vi också en kombinerad sjuk- och förlossningsklinik, för att kvinnorna skulle slippa föda sina barn på jordgolvet i de enkla husen. Detta innebar ett stort lyft för den lilla byn och barnadödligheten minskade. I förskolan såg vi till att det serverades ett litet mellanmål av ett glas mjölk och en frukt varje skoldag, vilket betydligt förbättrade barnens hälsotillstånd. Vi lärde oss en hel del om vad som kan göras på gräsrotsnivå och hur små förbättringar kan betyda mycket. - (Då det var dags för oss att lämna landet bestämde Linda, som blivit god vän med Els Bakker, att fortsätta stödja Els verksamhet. Vi startade ett eget fadderprojekt med faddrar i Sverige som betalade den fortsatta skolgången för de indonesiska bybarnen upp till high school-examen, vilket var förutsättningen för att få jobb. Tillsammans med oss och andra sponsorer höll Els runt 500 barn i skolan under lång tid. Men allt detta är en annan och senare historia....).

Även om livet i Jakarta var roligt och spännande, så var det också frustrerande att dagligen sitta fast i bilköerna och att ständigt konfronteras med försäljare och tiggare på gatorna. Då var det skönt att med snabbåt åka ut till någon av De Tusen Öarna, skärgården utanför Jakarta, till någon liten härlig söderhavso med vita stränder och ren luft. Det fanns trevliga "hyddor" att bo i, en restaurang och möjligheter att snorkla. Ville man ha mer av kultur reste man till Yogyakarta på södra mellan-Java, där man kunde studera indonesiska hantverkare i arbete eller besöka det fantastiska hindutemplet Prambanan, eller det buddistiska monumentet Borobudur, ofta kallat "Världens åttonde underverk". Båda dessa byggdes på 800-talet e.Kr. Detta och mycket mer hann vi med under våra år i Indonesien, då vi också fick många besök av familj och vänner. På ön Putri gick upp till 1,5 m långa ödlor omkring fritt. De kallades Biavaker och var vegetarianer till motsats till sina ännu större köttätande kusiner Komodo-ödlorna. Lindas tonåriga systerdotter fick vid hemkomsten till Sverige visa ett foto på en Biavak tillsammans med en träd-

gårdsmästare, innan klasskamraterna trodde på hennes exotiska berättelser.

Genom våra olika aktiviteter rörde vi oss på många olika nivåer i det indonesiska samhället. Från de fattiga och illitterata byborna i byn Pekayon till stora och påkostade mottagningar på lyxhotellen i affärssammanhang eller vid bröllop. Ett bröllop mellan två rika familjer kunde innebära att de 4.000 gästerna bjöds in i omgångar, så det var viktigt att komma på den tid som gällde för just oss. Sen fick man stå i kö någon timme för att hälsa på brud, brudgum och bådas föräldrar. Därefter kunde man förse sig från de dignande borden innan man gick hem. Det stackars brudparet och föräldrarna fick tillbringa hela eftermiddagen och kvällen med att ta alla gästerna i hand. Det uppskattades mycket att vi kom, eftersom det var prestigeladdat och fint ju fler gäster som deltog. Vi inbjöds också till ett bröllop i Pekayon. Det var när Systrer Margaretha, den utbildade sjuksköterskan och barnmorskan som drev kliniken som NWC hade byggt, skulle gifta sig med sin Mohamad Agus. Med enkla medel gjorde man fint för att efterlikna de stora lyxfesterna. Sen bidrog alla till maten, typ knytkalas, och så kom det förstås inte mer än 400 gäster... Margaretha var kristen katolik och hennes man muslim, men att gifta sig med någon från en annan religion var inga problem i större delen av Indonesien.

Mohamad Agus och Margaretha
gifter sig.

Efter att Håkan hade lärt känna marknaden och tampats med Mr. Santoso i tre år skedde en stor förändring. Alfa-Laval blev uppköpta av Tetra Pak. I turerna omkring detta lyckades Alfa-Laval frigöra sig från den grinige agenten och i stället gå samman med de två affärsmännen bröderna Widjaya, som var villiga att fungera som "sleeping partner" och låta Håkan driva bolaget självständigt. Det fina i kråksången var att bröderna Widjaya var de största aktieägarna i Mr. Santosos affärsverksamhet, varför denne inte kunde göra något åt saken. Alfa-Laval flyttade till ett nytt eget kontor med fina lokaler. Man höll invigning på indonesiskt vis med bön och att äta den ceremoniella maträtten Tampung tillsammans. Kontoret inreddes med hjälp av Feng shui, den kinesiska läran om att balansera och harmonisera energierna i en lokal, ett hem eller på en arbetsplats. Trots detta gick kontorets samtliga datorer sönder bara någon dag efter installationen. Alla misstänkte sabotage, och Mr. Santoso såg skadeglad ut när han fick höra nyheten. Men inget kunde bevisas. Med lite ansträngning var dock datorerna snart igång igen och Alfa-Laval kunde börja arbeta som ett självständigt bolag i Indonesien.

Nu kunde Håkan äntligen agera som VD på det sätt han själv ville. Att peppa personalen och arbeta med "teambuilding" låg i tiden och Alfa-Laval ordnade nu personalutflykter med fruar och barn efter västerländskt mönster. Dessa utflykter uppskattades enormt av den indonesiska personalen, vilket resulterade i stor lojalitet gentemot bolaget, samt att man gärna arbetade hårt med liv och lust. Stämningen blev avsevärt bättre än tidigare. Håkan hade nu hunnit etablera många affärskontakter, blivit varm i kläderna och affärerna gick strålande. Då bestämde Tetra Pak att det var dags för "rotation" av ledande chefer på posterna utomlands, en rutin man hade i tron att förnyelse alltid skulle leda till ännu bättre affärer. Så var dock inte fallet i denna del av världen, där kontinuitet, senioritet och att personligen känna den man gjorde affärer med var den egentliga nyckeln till framgång. Men vi hade inte något att säga till om i frågan, utan fick ställa in oss på att flytta till Irland, där Håkan skulle ta över som VD för kontoret i Dublin.

Utflykt med personalen, Lake Toba,
Sumatra, april -94.

och grät på hennes axel, medan de beklagade att vi skulle lämna landet. Att beklaga sig till chefen gick inte an, men till chefs fru kunde man utgjuta sig och säga: "Mr. Hakan är den bästa chef jag haft...". Avskedsfesten blev dock hjärtlig, varm och glad. Vi fick fina avskedsprenter, bl.a. fick Håkan en tavla där man med hjälp av ett fotografi ritat av honom på ett skämtsamt sätt, på väg från Jakarta till Dublin. Vi lämnade landet med saknad och många goda minnen, samt avslutar vår berättelse med Christers bevingade ord: DET VAR KUL SÅ LÄNGE DET VARADE!

Våren 1995 var det dags att lämna Indonesien och Alfa-Laval-personalen anordnade en stor avskedsfest på ett av lyxhotellen i Jakarta. Även Christer Tullberg, Håkans områdeschef i Singapore, var inbjuden, då han av personalen betraktades som en del av "familjen", eftersom han varit som en skottspole fram och tillbaka mellan Jakarta och Singapore för att stötta Håkan i processen att göra Alfa-Laval till ett självständigt bolag. Även Christer skulle "rotera" på Tetra Paks order, för hans del blev det en post i Shanghai i Kina. Flera ur personalen kom till Linda

LARS DÉAS

1947-12-12

2016-09-15

Örlogskapten Lars Déas omkom i en bilolycka den 15/9.

Lasse gick till sjöss i unga år. Han kom till Flottan via Sjövärnsskåren.

Radare var Lasses yrkesgren. I detta yrke blev han mycket duktig.

Han hade många kommenderingar både till sjöss och i land. Jag seglade ihop med Lasse på isbrytarna. Lasse var mycket omtyckt av både befäl och manskap.

Lasses stora kärlek var till sin familj och när han fick vara med sin fru Torill i deras hus på ön Hitra i Norge. Där liksom hemma i Nynäshamn ägnade han sig åt sin stora passion matlagning.

Lasse hade många hedersuppdrag i olika föreningar i Nynäshamn.

Tack Lasse för många härliga minnen.

Inge Jaxvall

MARINSTUGAN

Under året har medlemmarna under stugfogde Björns ledning putsat o fejat ute vid Marinstugan. Trädgården med gräsmattorna är väl klippta och ris och sly är putsat. Balkongen mot sjösidan är uppfräschad och inbjuder till en stilla kaffestund medans sjötrafiken till varvet kontrolleras.

Nu är värmen påslagen inne i stugan med de nyinstallerade elradiatorerna. De gamla och rostiga vattenelementen håller på att demonteras. I toaletten kommer ett element att installeras så att man får sitta ifred utan att dörren ut måste vara öppen för att hålla värmen.

Brandsäkerheten är tryggad, brandvarnare och brandsläckare finns på plats. Frälsarkransen från Klas Uggle skall hängas på någon vägg för att påminna oss om de som var före oss i Flottan.

Under höst och vinter kommer stugfogden att fortsätta med renovering och målning inne i stugan. Köket och stora rummet står i tur att uppfräschas. Det pågår undersökningar hur att installera värmekabel i inkommande vattenledning så att vi har tillgång till vatten hela vintern utan frysrisk. Det är naturligtvis en ekonomisk fråga men vi tror att de intäkter vi fick då vi tjänstgjorde som funktionärer vid den stora cykeltävlingen skall kunna täcka de flesta renoveringsåtgärderna.

Stugan står öppen för alla medlemmarna. Passa på att få en avslappnande vistelse ute på landet nära sjön och den marina miljön. Stanna en dag eller dygn i stugan. Kontakta stugfogden Björn på 070-6363215 så bokar han in er i stugan när ni vill förutsatt att inte målning pågår.

Vi ser fram emot en braskväll med korvgrillning ute i snön framåt januari. Välkomna ut till Muskö

Björn o Kjell

Ni är alltid

att besöka stugan

Välkomna

**FLOTTANS MÄNS LOKALFÖRENING 11
I NYNÄSHAMN**

BALDER

Dagens lunch 50:-
Vindstarkt bröd, suppa, salladsstall, mjölkisbråk och kaffe

Catering
Ring så lagar vi

Tel: 520 140 42

Tel: 520 140 42

Telefon 08-500 494 10

info@nilssonskottaffar.se

Mörbyvägen 9

08-52010187, 070-4581954

149 31

BÅT-EL
| NYNÄSHAMN

ELUTRUSTNING FÖR BÅT OCH MARINA
BESIKTNINGAR
UTBILDNING 08-53044757/070-5214439